

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 2. Quæ ira bona, quæ mala sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

mo vincet, nemo de hoste est triumphaturus, vel certè pauci. Manichæorum hæresis fuit, vsque ad eò irascendum non esse, vt ne malefactores quidem occidi posse iudicarent: cum tamen, ex actis & probatis dignum morte, à morte eximere non possit iudex. *Deus itaque qui irascitur, non in totum prohibet iram, quia is affectus necessario datus est;* ait Lactantius: & Aristoteles: *Est maximus ad subeunda pericula aculeus iracundia.*

Stoici iram & omnes animi affectiones, tanquam malas, existimabant radicitus tollendas; vera tamen & à S. Augustino approbata Peripateticorum sententia est, motus eiusmodi posse rationi consentaneos esse, & aduersos. Monet ergo S. Thomas, in quavis affectione appetitus sensitiui, duobus modis malum posse existere. Primò ex ipsa specie, seu obiecto passionis: secundo ex quantitate, seu ex defectu vel excessu illius. Ex obiecto inuidia, in sua specie, est mala; quia est tristitia de bono aliorum, quod omnino rationi repugnat: vnde, apud Philosophum inuidia semper sonat malum. Hoc autem pacto ira, generatim & ex se, non est mala, cum appetitus vindictæ & bonus esse possit, & malus; fit autem mala ira, quando ibi vindictam coquit, vbi nihil est vindicandum, aut maiorem minoremue coquit, quam alter mereatur. Itaque secundo modo mala esse potest ira, quando quis, etiam ibi, vbi aliquid vindicandum est, plus, vel minus, quam ratio suadeat, irascitur vindicatque. Qui autem iræ, iuxta rationis dictamen, habenas laxat, non irascitur male; quia illi irascitur, cui irascendum est, & tantum irascitur, quantum est irascendum: & ibi irascitur, vbi est irascendum. Quod non fecit Sparsus, quem Seneca scribit, inter Scholasticos insanum, inter insanos Scholasticum fuisse. Et quamuis Aristoteles tradat, *iram non perfecte audire rationem;* S. Gregorius autem, ab ira tranquillitatem mentis diuerberari, dilaniari, perturbari, doceat: Cassianus etiam *oculos mentis excacari* dicat; & ex D. Dionysij pronunciato, *malum anima sit, esse sine ratione;* id tamen non est intelligendum vniuersim; sed de ira, quæ præuenit, non quæ sequitur rationem. Ira, quæ antecedit, rationem à rectitudine sua trahit, atque idcirco mala est; quæ autem sequitur rationem, bona est, à ratione enim ducitur, non seducit ipsa rationem. Sicut enim cæcus non errat à vidente ductus; errat autem videns, si à cæco ducatur; ita non deuiat

Lactant. Firmian. lib. de Ira Dei.
Aristot. lib. 3. Ethic. c. 3.

II.

QVÆ IRA BONA, QVÆ MALA SIT?
S. Augustin. l. 9. de ciu. c. 4.
S. Thom. 2. 2. q. 158. art. 1.

Aristot. l. 2. Ethic. c. 6.

Aristot. l. 7. Ethic. c. 6.
S. Greg. 5. Mor. c. 30.
Cassian. lib. de Instit. Cænobior.

deuiat ira quæ sequitur, sed quæ antecedit rationem, cuius lumen impedit, non cernit. Obest ergo ita in fermento iacere; non obest rationis ductu incalefcere. Quid enim mali est, si appetitus sensitivus, contra vitia, ex regulâ atque ordine rationis, moueatur? *Curandum summopere est*, ait S. Gregorius, *ne ira, qua, vt instrumentum virtutis, assumitur, menti dominetur: ne quasi domina præeat, sed velut ancilla ad obsequium parata, à rationis tergo nunquam recedat.* Addit S. Thomas, etsi ab hac quoque ira, in executione actus, iudicium rationis aliquo modo impediatur, non tamen tolli rectitudinem rationis: cum virtuti non officiat, etiam si, in executione eius, quod est à ratione deliberatū, deliberatio rationis intermittatur. Quemadmodum neque arti prodesset, immo actui illius impedimento esset, si, dum deberet agere, etiam de agendis deberet deliberare. Denique etsi Dominus meritò dicat: *Mea est ultio*, non tamen idcirco putandum est, illicitum esse homini omnem ultionis appetitum, soli que Deo relinquendum. Tametsi enim malum est, appetere vindictam, ob malum illius, qui puniendus est; haud tamen malum, sed laude dignum est, appetere vindictam, ob correptionem vitiorum, ac bonum iustitiæ conseruandum. In quod bonum etiam potest tendere appetitus sensitivus; non quidem, prout *ira est feruor eius, qui circa cor est, sanguinis, vaporazione fellis, vel perturbatione* fiens, vt S. Damascenus ait; sed prout à ratione mouetur & regitur. Ita est *ira per zelum*, non *ira per vitium*, quæ sola excæcat. Immo vindicta, quæ secundum ordinem iudicij fit, à Deo fit; cuius minifra est potestas, quæ punit. Quo pacto fit, vt adhuc ultio sit Dei, quæ fit, Deo dictante, & dante potestatem.

S. Ioan. Damascen. lib. 2.
de fid. c. 16.

Rom. 13:

III.
EXEMPLA IRASCENTIUM.

Exod. 16, 20.

Exod. 32, 19.

Leuit. 10, 16.

Num. 16, 15.

Num. 25, 7.

1. Sic iustè sancteque iratus est Moyses, contra eos, qui manna, non sine Dei diffidentia, seruauerunt in diem sequentem; & qui Ægyptio ritu vitulati, sacrilegè circa vitulum saltauerunt, quando *proiecit de manu tabulas, & confregit eas, ad radicem montis*; itemque *contra Eleazar, & Ithamar filios Aaron*, qui videbantur non seruasse, quod præceptū erat: & contra Core, Dathan, Abiron, & Hon rebellantes. 2. Sic zelo iusto exarsit Phinees, arrepto que pugione ingressus est ad scortatorem in lupanar, quem peccantem interfecit, & impiam voluptatem acerba morte finientem misit ad æternos cruciatus. 3. Sic Saule Dauidem lancea percutere conato,

nato,